

TEST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY

V každej z úloh 1 až 25 je správna práve jedna z ponúkaných odpovedí (A) až (D). Svoju odpoveď zaznačte krížikom v príslušnom políčku odpoveďového hárka. Za každú z týchto úloh môžete získať 4 body.

TEXT A

Keď začíname študovať nejaký celkom neznámy jazyk, snažíme sa zapamätať si predovšetkým maximum jeho slov. Keď poznáme určitý počet cudzích slov, môžeme ako-tak preložiť a pochopiť vetu, ktorá obsahuje nám neznáme slová. Tento spôsob prekladania má od ideálu ďaleko. Okolnosti nás nútia poznávať cudziu reč predovšetkým memorovaním jej slovnej zásoby.

Touto cestou sa pustili aj bádatelia na poli tzv. mŕtvych jazykov. Skupina ruských lingvistov preskúmala obrovské množstvo základov slov, a keď pochopili zásady ich vytvárania, rekonštruovali hipotetický/hypotetický slovník pračloveka.

Slovník obsahuje predpokladané názvy lovenej zveri/zvery (antilopy, jelene, divé svine), rýb, divorastúcich plodín. Sú tam **aj** slová označujúce orgány a tkanivá zvierat (labka, kosti, mäso, pečeň, žľč). Mnohé slovesá **určite** súvisia s prenasledovaním zvierat alebo inými etapami ich lovu a so zbieraním plodov. V lexike nášho prapredka sú napr. slová čarovať, liečiť (boli asi synonymá), zaklínať, magická pieseň a pod. V **tisícke** slov, ktoré dnes lingvisti poznajú, nie je označenie pre domáce zvieratá, kultúrne plodiny a hlinené nádoby. Nie sú tam ani slová, ktoré by svedčili o existencii poľnohospodárstva v akejkoľvek podobe či o chove dobytká. Tento rekonštruovaný jazyk existoval asi dvadsaťtisíc/dvadsať tisíc rokov po tom, ako na našej planéte definitívne zanikli poslední neandertálci.

Mistrík, J. – Jazyk a reč (upravený text)

OTÁZKY 1 – 11 SA VZŤAHUJÚ K TEXTU A

Označte možnosť, ktorá vystihuje postup bádatel'ov pri skúmaní tzv. mŕtvych jazykov.

(A) Oboznámenie sa s menším počtom cudzích slov tzv. mŕtveho jazyka pomohlo bádatel'om prekladať texty a ideálne vystihnúť podstatu jazyka.

(B) Priblíženie cudzej reči na základe memorovania slovnej zásoby nebolo ideálnym postupom, ale bádatelia sa pustili touto cestou práve pri skúmaní tzv. mŕtvych jazykov.

(C) Keď bádatelia poznajú určitý počet cudzích slov, môžu zhruba pochopiť, ale nie celkom preložiť daný text tzv. mŕtveho jazyka.

(D) Keďže bádatelia tzv. mŕtvych jazykov sa nemohli spoliehať na metódu poznávania cudzej reči memorovaním jej slovnej zásoby, museli hľadať inú cestu.

Pojem mŕtvy jazyk znamená:

(A) jazyk, ktorý sa už nevyvíja

(B) jazyk, ktorý sa už nepoužíva

(C) jazyk, ktorý sa už neštuduje

(D) jazyk, ktorý už úplne zanikol

Označte možnosť, ktorá nevyplýva z textu A.

(A) V lexike nášho prapredka lingvisti neobjavili slová, ktoré by svedčili o chove dobytká.

(B) Pretože sa bádatel'om nepodarilo odhaliť väčší počet slov, nemohli nám podať ani približný obraz slovníka pračloveka.

(C) Lingvisti prišli k záveru, že rekonštruovaný jazyk pračloveka existoval asi 20 000 rokov po tom, ako na našej planéte definitívne zanikli poslední neandertálci.

(D) Po prieskume obrovského množstva základov slov sa ruskí lingvisti dopracovali k názvom divorastúcich plodín pračloveka.

Určte, ktorá trojica slov je v texte A pravopisne správna:

(A) hipotetický, zveri, dvadsaťtisíc

(B) hipotetický, zvery, dvadsať tisíc

(C) hypotetický, zveri, dvadsaťtisíc

(D) hypotetický, zvery, dvadsať tisíc

Uved'te slovný druh zvýraznených slov *aj, určite, tisícka* (dodržte poradie slov v texte A):

(A) časťica, príslovka, číslovka

(B) spojka, časťica, číslovka

(C) časťica, časťica, podstatné meno

(D) časťica, príslovka, podstatné meno

TEST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY

6	<p>Uved'te, v koľkých slovách druhej vety prvého odseku textu A nastáva spodobovanie: (A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4</p>
7	<p>Označte možnosť, v ktorej sú všetky nezhodné prívlastky z vety: <i>Skupina ruských lingvistov preskúmala obrovské množstvo základov slov.</i> (A) lingvistov, množstvo, slov (B) skupina, základov, slov (C) skupina, lingvistov, množstvo (D) lingvistov, základov, slov</p>
8	<p>Určte počet slov so slabikotvornou spoluhláskou, ktoré sa nachádzajú v poslednom odseku textu A: (A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4</p>
9	<p>Označte možnosť, v ktorej sú obe slovné spojenia združenými pomenovaniami: (A) kultúrne plodiny, mŕtvy jazyk (B) rekonštruovaný jazyk, ruskí lingvisti (C) domáce zvieratá, mnohé slovesá (D) neznámy jazyk, naša planéta</p>
10	<p>Uved'te, ktorý skloňovací vzor podstatných mien prevláda vo vete: <i>Slovník obsahuje predpokladané názvy lovenej zveri/zvery (antilopy, jelene, divé svine), rýb, divorastúcich plodín.</i> (A) dub (B) žena (C) ulica (D) kosť</p>
11	<p>Označte <u>nepravdivé</u> tvrdenie o texte A. (A) V texte A majú všetky vety klesavú melódiu. (B) Z hľadiska obsahu sú všetky vety oznamovacie. (C) Text A je písaný výkladovým slohovým postupom. (D) V texte A prevláda opisný jazykový štýl vyjadrovania.</p>
<p>TEXT B</p> <p>Do banky pomaly otvárali sa ťažké dvere; ako keby sa dieťa bolo borilo s nimi. Podobne ťažko, <u>dva razy/dvarazy</u> sa v nich otočiac, vošla plachtickou prihodená žena. V ruke šatôčka, okrútená okolo čohosi, na spôsob, ako okrúcajú naše ženičky modlitebné knižky.</p> <p>„Dobrý deň vinšujem,“ povedala tichým, bojzlivým hlasom; zarazene pozrela po veľkej učtárni a neisto poberala sa k môjmu účtovníckemu stolíku.</p> <p>„Dobrý deň, mamka Pôstková! Vitajte! Čože ste nám doniesli?“ prihováram sa jej a idem v ústrety.</p> <p>Ona vykrúcala zo šatôčky papier.</p> <p>„Len tak, prosím ponížene,“ hovorí, akoby hriechne slovo šla vypustiť z úst, „ako bolo, na tri koruny. Nepredala som chlebička, aj na dlžôbku pobrali,“ utiera si šatôčkou ústa.</p> <p>„Dobre, mamka, len si sadnite,“ ponúkal som ju akoby len vlastnú starú mať, aby si už sadla konečne a, vezmúc zmenku, pero, priklonil som sa nad stolík, rozťahol pokrčenú zmenku a – stavilo mi pravú ruku aj s perom.</p> <p>– Tri koruny, – hútam si, – či vás napísať? – <u>Povinnosť/povinnosť</u> káže. To je jedno: zmenka ako zmenka, či tristo, či tridsať a či len tri koruny. – Aj to sú peniaze. – A nenapísal som, ale sa pozrel na starú ženu, aby stačil uvážiť, čo má robiť.</p> <p><i>Zmenka - cenný papier ako platobný a úverový prostriedok</i> <i>Jozef Gregor-Tajovský – Mamka Pôstková (úryvok)</i></p>	
<p>OTÁZKY 12 – 25 SA VZŤAHUJÚ K TEXTU B</p>	
12	<p>Označte pravdivé tvrdenie o texte B (A) autor je zároveň postavou aj rozprávačom. (B) mamka Pôstková je reálne žijúcou vidieckou ženičkou. (C) autor si vybral postavu spomedzi prostého ľudu. (D) mamka Pôstková je príkladom zneužívania starších.</p>
13	<p>Označte prvok, ktorý autor v texte B opakovane využil pri charakteristike ženskej postavy. (A) spôsob chôdze (B) výber slov (C) zafarbenie hlasu (D) charakter oblečenia</p>

TEST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY

14	Výraz <i>Vitajte!</i> z textu ukážky B je: (A) vložený výraz. (B) oslovenie. (C) citoslovce. (D) častica.
15	Uved'te počet všetkých vokalizovaných predložiek, ktoré sa nachádzajú v prvých štyroch odsekoch textu B: (A) 0 (B) 1 (C) 2 (D) 3
16	Označte vetu, ktorá sa od ostatných líši z hľadiska členitosti. (A) Mamka Pôstková! (B) Dobrý deň vinšujem! (C) Čože ste nám doniesli? (D) Prihováram sa jej a idem v ústrety.
17	Uved'te <u>nepravdivé</u> tvrdenie o texte B: (A) Text je písaný umeleckým jazykovým štýlom. (B) V texte sú zastúpené prehovory postáv a rozprávač. (C) Text je písaný neviazanou umeleckou rečou – prózou. (D) V texte sa vyskytuje forma on-rozprávania.
18	Označte, ktoré umelecké jazykové prostriedky sú prítomné v nasledujúcej vete z textu B: <i>„Len tak, prosím ponížene,“ hovorí, akoby hriešne slovo šla vypustiť z úst, „ako bolo, na tri koruny. Nepredala som chlebíka, aj na dlžôbku pobrali,“ utiera si šatôčkou ústa.</i> (A) metafora, personifikácia, zdobnenina (B) epiteton, zdobnenina, metafora (C) metafora, prirovnanie, anafora (D) personifikácia, epiteton, anafora
19	Označte možnosť, v ktorej vete <u>nie je</u> správne určený prísudzovací sklad. (A) <i>Aj to sú peniaze.</i> to – sú peniaze (B) <i>Do banky pomaly otvárali sa ťažké dvere.</i> dvere - sa otvárali (C) <i>Okrúcajú naše ženičky modlitebné knižky.</i> ženičky - obkrúcajú (D) <i>Vykrúcal zo šatôčky papier.</i> papier - vykrúcal
20	Uved'te počet <u>všetkých</u> diakritických znamienok vo vete: <i>To je jedno: zmenka ako zmenka, či tristo, či tridsať a či len tri koruny.</i> (A) 4 (B) 8 (C) 10 (D) 11
21	V ktorej možnosti sú slová (sú podčiarknuté), ktoré z pravopisného hľadiska patria do textu B: (A) dva razy, povinnosť (B) dvarazy, povinnosť (C) dva razy, povinosť (D) dvarazy, povinosť
22	V ktorej možnosti sú všetky slová homonymami (rovnozvučnými slovami)? (A) banka, mať (B) koruna, pero (C) šatôčka, stolík (D) ruka, dvere
23	Správne rozdelené slová na slabiky sú v možnosti: (A) o-tvá-rali, plach-tič-kou, dl-žô-bku (B) ot-vá-ra-li, pla-chti-čkou, dlžôb-ku (C) ot-vá-rali, pla-chti-čkou, dlžô-bku (D) o-tvá-ra-li, plach-tič-kou, dl-žôb-ku
24	Označte tvrdenie, ktoré <u>neplatí</u> o poslednej vete textu B. (A) Veta je zloženým súvetím (B) Vetá má klesavú melódiu. (C) Veta začína časticou. (D) Slovesá vo vete majú rovnaký slovesný vid.
25	Označte slovo, ktoré <u>nevystihuje</u> význam slova <i>zarazene</i> z vety: <i>Zarazene pozrela po veľkej učtárni.</i> (A) udivene (B) prosto (C) zmätene (D) neisto

KONIEC TESTU